

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพระบบกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วย
วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

The Guideling to Increase Efficiency of Electronic Procurement Legal System (e – Bidding)

จิตาภา เอี่ยมวงษ์ (Jidapha Aemwong)¹ สุพัตรา แผนวิชิต (Supattra Phanwichit)²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding) (2) เพื่อศึกษาหลักการการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 (3) เพื่อศึกษากฎหมายต้นแบบของ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการ พร้อมคำแนะนำในการออกกฎหมาย (4) เพื่อศึกษาปัญหาของกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding) (5) เพื่อนำผลการวิเคราะห์หามาสังเคราะห์เป็นแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพของกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding) เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยจากเอกสาร ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย ประกาศและเอกสารราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding) ของประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยได้นำหลักกฎหมายต้นแบบ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการ มาใช้เป็นต้นแบบในการยกร่างพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จึงเป็นผลให้หลักเกณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้างส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับกฎหมายต้นแบบ UNCITRAL ๓ แต่ก็ยังพบว่า มีปัญหาหลายสาเหตุที่ทำให้ประสิทธิภาพลดลง คือ (1) ปัญหาด้านกระบวนการหรือวิธีการและขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้าง (2) ปัญหาด้านการใช้ดุลพินิจในการจัดซื้อจัดจ้างของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (3) ปัญหาด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง แนวทางแก้ไขกฎหมายคือ ควรกำหนดระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเพิ่มเติม และควรปรับแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

คำสำคัญ กฎหมาย การจัดซื้อจัดจ้าง วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – Bidding)

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายมหาชน สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช aemwong5553@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาประจำวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชthailawresearch@gmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

Abstract

This research aims to (1) study the concept and theories relating to the procurement using e-Bidding method; (2) study the procurement principle pursuant to the Government Procurement and Supplies Management Act B.E. 2560 (2017); (3) study the UNCITRAL model law on the procurement of goods, constructions and services, together with the advice on law enactment; (4) study the problems of procurement using e-bidding method law; and (5) use the analytical results for synthesis as a guideline or suggestion on increase of the efficiency of the procurement using e-bidding method. This research is a qualitative research using the documentary research method. The data are collected by the researcher from all related documents, laws, notifications, and other official documents relating to the procurement using e-bidding method of Thailand. The research findings revealed that (1) Thailand has adopted the UNCITRAL model principles of law on the procurement of goods, constructions, and services as a model in drafting the bill of the Government Procurement and Supplies Management Act B.E. 2560 (2017). Therefore, it has resulted in the conformity of most procurement criteria to the UNCITRAL model law. However, it has still indicated that there have been several problems in procurement using e-bidding method due to the efficiency decrease, comprising (1) the problems in procurement process or method, and procedure which consist of the procedures for preparing the draft of terms of reference, specifications or drawings determining the wide scope of practices, resulting in unavailability of clear regulations, determining that the Committee shall print the quotation and bidding documents of all bidders from the e-Government Procurement (e-GP) System, and countersign in all sheets of documents, preparing and publicizing the procurement plan, determining that the chief of officer shall announce the result of the procurement awardee by all means, and non-determining a regulation of contract management; (2) the problems in the government officer's use of the discretion on procurement comprises the use of discretion on specifying the brands of the procured supplies pursuant to the Government Procurement and Supplies Management Act B.E. 2560 (2017) in Section 9 and Section 56 (1) (Ngor), and the use of discretion on "leasing" as per definition of "Procurement" in Section 4 ; (3) the problems in procurement efficiency and effectiveness consisted of the consideration on selection of the price criteria in accompany with other criteria (Section 65) of the entrepreneur evaluation, the use of the entrepreneur evaluation result as other criteria for consideration on bidder selection (Section 106), and the exercise of right to appeal the procurement for defaming or dilating the procurement to be delayed than usual. A guideline for law revisions is that the Rule of the Ministry of Finance on the Government Procurement and Supplies Management should be additionally established, and the Rule of the Ministry of Finance on the Government Procurement and Supplies Management B.E. 2560 (2017), should be amended.

Keywords: Law, Procurement, e-Bidding method

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

บทนำ

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของประเทศไทยได้มีวิธีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการปรับปรุงหรือแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมและยกระดับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐให้มีแนวทางปฏิบัติเป็นแบบเดียวกัน เกิดกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ หน่วยงานของรัฐได้รับพัสดุ ตรงต่อความต้องการในการใช้งาน รวมทั้งสร้างกลไกในการแข่งขันราคาจากผู้ค้าภาครัฐอย่างเท่าเทียมกัน

ด้วยเหตุที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานของรัฐอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้เกิดหน่วยงานของรัฐขึ้นอีกมากมาย เช่น องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ องค์การมหาชน มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นต้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานในระบบกระจายอำนาจดังกล่าวต่างก็กำหนดระเบียบ ข้อบังคับด้านการจัดซื้อจัดจ้างของแต่ละหน่วยงานขึ้นบังคับใช้เอง ส่งผลให้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมาตรฐานกลางในระดับพระราชบัญญัติสำหรับใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ กระทรวงการคลังจึงได้นำร่างพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ซึ่งกำหนดหลักการและเหตุผลเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติในหลักการ และเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2559 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เห็นชอบรับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นมา

ปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Public Procurement) ได้มีบทบาทสำคัญทางด้านการใช้จ่ายเงินภาครัฐ ที่ใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายการคลังตามหลักการบริหารการคลังภาครัฐของประเทศ กล่าวคือ เงินงบประมาณส่วนใหญ่ที่หน่วยงานของรัฐได้รับจัดสรรเงินงบประมาณตามพระราชบัญญัติรายจ่ายงบประมาณประจำปี จะเป็นประเภทงบลงทุน ซึ่งจะนำเงินงบประมาณดังกล่าวไปใช้จ่ายได้ต่อเมื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐจึงเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันเงินจากภาครัฐสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ

จากข้อมูลสถิติการจัดซื้อจัดจ้างในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ พบว่า วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e - bidding) เป็นวิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีสัดส่วนมูลค่าสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการอื่น ประกอบกับมีกระบวนการที่หลายขั้นตอนมากกว่าวิธีการจัดซื้อจัดจ้างอื่น และวิธีการหรือขั้นตอนที่ซับซ้อนที่ต้องใช้ดุลพินิจประกอบการพิจารณาในการปฏิบัติตามหลักกฎหมายที่กำหนด จึงเป็นที่สนใจในการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงถึงหลักเกณฑ์ของระบบกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธี e - bidding ซึ่งประกอบด้วยกฎหมายหลัก คือ หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และกฎหมายรอง คือหลักเกณฑ์ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ว่า กำหนดกระบวนการปฏิบัติและมีปัญหาหรืออุปสรรคของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธี e - bidding อย่างไร เพื่อได้รับข้อมูลนำไปพัฒนาและปรับปรุงกำหนดหลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดทางกฎหมายในการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธี e - bidding อันส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐมีความคล่องตัว สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งเป็นกลไกที่สำคัญที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารระบบเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์ (และกรอบแนวคิด ถ้ามมี)

- 1 เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding)
2. เพื่อศึกษาหลักการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
- 3 เพื่อศึกษากฎหมายต้นแบบของ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการ พร้อมคำแนะนำ

ในการออกกฎหมาย

- 4 เพื่อศึกษาปัญหาของกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding)
- 5 เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาสังเคราะห์เป็นแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพของ กฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding)

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลกับกฎหมายต้นแบบ UNCICRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการ

- แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ประกอบด้วย พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กฎกระทรวง ระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง กฎหมายต้นแบบ UNCICRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการ

- แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary source) ประกอบด้วย ตำรากฎหมาย รายงานวิจัย เอกสารหรือบทความเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ระบบกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e - bidding) ของประเทศไทยทั้งในส่วนที่เป็นกฎหมายหลักและกฎหมายรอง โดยที่กฎหมายหลัก คือ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และกฎหมายรองเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการหรือขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างจากแนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลาย โดยเฉพาะหลักการบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2560) ที่เป็นหลักการสำคัญที่ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต้องพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ประกอบกับหลักการบริหารการคลังภาครัฐ หลักการบริหารงานราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หลักการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐ การป้องกันการทุจริต และจริยธรรมในงานด้านพัสดุ ซึ่งพิจารณาได้จากหลักการ และเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 รวมทั้งกำหนดหลักการ จัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันที่เป็น ธรรม คำนึงถึงการได้รับพัสดุที่ตรงต่อวัตถุประสงค์และความต้องการเป็นสำคัญ รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชน มีส่วนร่วมใน การตรวจสอบ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันเป็นสร้างกลไกในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ในการนี้ประเทศไทย ได้นำหลักกฎหมายต้นแบบ UNCICRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ใช้เป็นต้นแบบในการร่างกฎหมาย จึงมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกันในบางขั้นตอน เช่นการจัดทำและเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำรายงานขอซื้อจัดจ้าง และกระบวนการอุทธรณ์ก่อนลงนามในสัญญา เป็นต้น

ตารางเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding)

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	กฎหมาย UNCITRAL	กฎหมาย ไทย
1. ขั้นตอนก่อนดำเนินการจัดหาคู่สัญญา		
1) การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง	ไม่มีกำหนด	มีกำหนด (มาตรา 11)
2) การกำหนดร่างขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการ	มีกำหนด (มาตรา 16)	มีกำหนด (มาตรา 9 และมาตรา 59)
3) การจัดทำรายงานขอซื้อหรือ ขอจ้างและแต่งตั้ง คณะกรรมการซื้อหรือจ้าง	ไม่มีกำหนด	มีกำหนด (มาตรา 61 วรรคหนึ่ง)
4) การจัดทำเอกสารเชิญชวน	- มีกำหนดคุณสมบัติผู้เสนอราคา (มาตรา 6) - มีกำหนดข้อความเอกสารเชิญชวน (มาตรา 25 - 27) - มีกำหนดระยะเวลายื่นราคาปรับปรุง/แก้ไขเอกสารเชิญชวน (มาตรา 31)	- มีกำหนดเงื่อนไขจัดทำเอกสารเชิญชวน (มาตรา 62 - 64)
2. ขั้นตอนการจัดหาคู่สัญญา		
1) การนำร่างประกาศและเอกสารประกวดราคาเผยแพร่ลงเว็บไซต์	ไม่มีกำหนด	ไม่มีกำหนด แต่มีกำหนดในระเบียบฯ (ข้อ 45 - 46)
2) การเผยแพร่ประกาศและเอกสารเชิญชวน	มีกำหนด (มาตรา 24)	มีกำหนด (มาตรา 62 วรรคสอง)
3) การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอราคา	มีกำหนด (มาตรา 33 - 35 และ มาตรา 39 - 40)	มีกำหนด (มาตรา 65)
4) การอนุมัติสั่งซื้อสั่งจ้างและการประกาศผู้ชนะการเสนอราคา	มีกำหนด (มาตรา 14 และ มาตรา 36)	มีกำหนด (มาตรา 66)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ตารางเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding)

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	กฎหมาย UNCITRAL	กฎหมาย ไทย
3. ขั้นตอนการจัดทำสัญญา		
1) การอุทธรณ์จัดซื้อจัดจ้าง	ไม่มีกำหนด	มีกำหนด (มาตรา 117-119)
2) การจัดทำสัญญา	มีกำหนด (มาตรา 36 และมาตรา 13)	มีกำหนด (มาตรา 66 มาตรา 93 มาตรา 95 และมาตรา 97)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ประเทศไทยได้นำหลักกฎหมายต้นแบบ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการ มาใช้เป็นต้นแบบในการยกร่างพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จึงเป็นผลให้หลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับกฎหมายต้นแบบ UNCITRAL ฯ แต่ก็ยังพบว่า ในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e – bidding) มีปัญหาหลายสาเหตุที่ทำให้ประสิทธิภาพลดลง ดังนี้

1. ปัญหาด้านกระบวนการหรือวิธีการและขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้าง

1.1 ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตงาน รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการ ที่กำหนดขอบเขต การปฏิบัติแบบกว้าง ทำให้ไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนว่า ต้องมีรูปแบบเอกสารอย่างไร ต้องกำหนดเงื่อนไขที่เป็นสาระสำคัญ ของการจัดทำร่างขอบเขตงาน รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการอย่างไร การแต่งตั้งคณะกรรมการควร กำหนดองค์ประกอบ องค์ประชุม การลงมติประชุมอย่างไรจึงจะเหมาะสม เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐ แต่ละแห่งต่างกำหนด แนวทางของตนเอง ไม่เป็นแนวทางเดียวกัน และต้องใช้ระยะเวลานานในการกำหนดเพิ่มข้อกำหนดหรือข้อความต่างๆ เมื่อวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการคุ่มค่าแล้ว สะท้อนให้เห็นว่าเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้ได้รับพัสดุที่ต้องการนั้น สิ่งที่สำคัญต้องคำนึงถึงคุณภาพ เทคนิคและวัตถุประสงค์ของการใช้งานพัสดุ การกำหนดจัดทำ ร่างขอบเขตงาน รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการจึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญหนึ่ง ที่จะต้องกำหนด เงื่อนไขเพื่อให้หน่วยงานได้รับพัสดุที่ดี มีคุณภาพ และสอดคล้องต่อความต้องการใช้งานได้มากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ถึงหลัก กฎหมายต้นแบบ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการตามหลักมาตรา 16 แล้ว พบว่า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับกำหนด คุณลักษณะเฉพาะ แบบรูปรายการงานก่อสร้าง และข้อกำหนดของสินค้าที่ต้องคำนึงถึงคุณภาพ และเทคนิคที่ตรงต่อวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่มีเงื่อนไข มีรายละเอียดเจาะจง มากกว่า เช่น การทดสอบ วิธีการทดสอบ การบรรจุหีบห่อ และกำหนดเงื่อนไขที่เป็นมาตรฐานในการกำหนดรูปแบบเงื่อนไข จากการพิจารณาคัดเลือกผู้ยื่นเสนอราคา และจากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและ อุปสรรคของผู้กักบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

1.2 ขั้นตอนการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ ที่กำหนดให้คณะกรรมการจัดพิมพ์ใบเสนอราคาและเอกสารเสนอราคา ผู้ยื่นข้อเสนอทุกรายจากระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ e – GP) และลงลายมือชื่อกำกับไว้ในเอกสาร ทุกแผ่น ทำให้เกิดปัญหากับหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาต้องรับภาระเกินความจำเป็น โดยต้องจัดพิมพ์ จัดเรียงเอกสาร และลงนามในเอกสารทุกแผ่น ซึ่งต้องเสียเวลาและสร้างภาระเกินความจำเป็นหรือไม่ได้รับประโยชน์ในการดำเนินการ เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว แม้ว่าจะเป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับหลักการตรวจสอบได้ แต่เป็นการกำหนดที่ขัดต่อหลักการบริหารงานราชการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่ต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการโดยมีเป้าหมายเกิดประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐที่ต้องไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และเมื่อเทียบกับหลักกฎหมายต้นแบบ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการตามหลักมาตรา 34 แล้ว พบว่า หลักเกณฑ์การพิจารณาผลคัดเลือกผู้ยื่นเสนอราคา กำหนดขั้นตอนการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอเพียงแค่ตรวจสอบและพิจารณาผลคัดเลือกให้สอดคล้องกับเงื่อนไขในเอกสารเชิญชวนเท่านั้น และจากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ถูกบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน

1.3 ขั้นตอนการจัดทำและเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 11 กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับความเห็นชอบวงเงินงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างแล้วให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงานนั้นจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อขอความเห็นชอบแล้วให้ประกาศเผยแพร่ 3 ช่องทาง คือ ทางเว็บไซต์ กรมบัญชีกลาง เว็บไซต์หน่วยงานและปิดประกาศ แต่ในทางปฏิบัติพบว่า หน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่เลือกที่จะทำการประกาศเผยแพร่แผนฯ เมื่อพร้อมที่จะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่ทราบแผนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานรัฐล่วงหน้า ทำให้ไม่เกิดประโยชน์จากการเปิดเผยแผนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งผู้บริหารของหน่วยงานรัฐก็ขาดแผนการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ควบคุมและติดตาม การจัดซื้อจัดจ้างให้ได้สัดส่วนต่อความต้องการใช้งานตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เป็นผลให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างนั้นขัดต่อหลักการบริหารงานราชการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และหลักมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักการที่สำคัญของการจัดซื้อจัดจ้าง และจากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ถูกบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน

1.4 การไม่กำหนดแนวทางปฏิบัติของการบริหารสัญญา ตามหลักเกณฑ์ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 181 – 183 ต้องประสบปัญหาว่า ใครเป็นผู้ลงนามระหว่างคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ผู้มีหน้าที่บริหารสัญญา หรือ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ผู้มีอำนาจดำเนินการ เกิดความสับสนเป็นผลให้การปฏิบัติไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งขัดต่อหลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีวัตถุประสงค์ให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และจากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ถูกบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน

2. ปัญหาด้านการใช้ดุลพินิจในการจัดซื้อจัดจ้างของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.1 การใช้ดุลพินิจในการระบุนโยบายของพัสดุที่จัดซื้อ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มาตรา 9 ที่กำหนดห้ามมิให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือผู้ขายรายใดรายหนึ่ง เว้นแต่พัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างตามวัตถุประสงค์นั้นมียี่ห้อเดียวหรือจะต้องใช้อะไหล่ของยี่ห้อใด ก็ให้ระบุนโยบายได้ แต่ยังมีบทบัญญัติตามมาตรา 56 (1) (ง) ที่กำหนดเงื่อนไขการใช้วิธีการคัดเลือกตามมาตรา 56 (1) (ง) ให้เป็นกรณีเป็นพัสดุที่โดยลักษณะของการใช้งาน หรือมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุนโยบายเป็นการเฉพาะ ทำให้เกิดปัญหาในการตีความเป็น 2 แนวทาง อาจเป็นช่องโหว่ของกฎหมายทำให้ผู้มีหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างเกรงกลัวต่อการปฏิบัติที่ผิดอาจได้รับบทลงโทษหรือข้อท้วงติงจากหน่วยตรวจสอบ จึงหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ ซึ่งอาจทำให้ได้รับพัสดุไม่ดีหรือไม่ตรงต่อความต้องการ จึงขัดต่อหลักประสิทธิภาพประสิทธิผลตามหลักการจัดซื้อจัดจ้างของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และหลักการค้ำค่าของหลักธรรมาภิบาล เมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับหลักกฎหมายต้นแบบ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการแล้วพบว่า ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงื่อนไขกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุไว้มาตรา 16 เพียงมาตราเดียว จึงไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเหมือนของประเทศไทย และจากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ถูกบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน

2.2 การใช้ดุลพินิจตีความการดำเนินการ “เช่า” เนื่องจากไม่มีหลักกฎหมายกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุจากการเช่าเป็นการเฉพาะ เมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน จึงส่งผลกระทบต่อผู้มีอำนาจและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง จะใช้ดุลพินิจในการดำเนินการเช่าอย่างไร มีขั้นตอนและเอกสารหลักฐานการจัดซื้อจัดจ้างแบบไหนบ้าง จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความและการใช้ดุลพินิจว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการซื้อมีขั้นตอนไหนบ้าง และนำมาปฏิบัติในการเช่าอย่างไร จากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ถูกบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน อีกทั้งปัญหาในการใช้ดุลพินิจที่อาจปฏิบัติเกี่ยวกับ “การเช่า” ไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งขัดต่อหลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

3. ปัญหาด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง

3.1 การพิจารณาคัดเลือกเกณฑ์ราคาประกอบเกณฑ์อื่น (มาตรา 65) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือกหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการพิจารณาคัดเลือกที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐและวัตถุประสงค์ของการทำงานเป็นสำคัญ โดยใช้เกณฑ์ราคาและเกณฑ์อื่น โดยมุ่งหมายให้หน่วยงานของรัฐได้จัดหาพัสดุที่มีคุณภาพ หรือมีคุณลักษณะที่ตรงต่อความต้องการใช้งาน แต่ข้อกำหนดดังกล่าวนำมาปฏิบัติยาก เนื่องจากต้องใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหลายขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลที่เลือกใช้เกณฑ์ราคาประกอบเกณฑ์อื่น การนำเกณฑ์อื่นมาใช้ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้อย่างไร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

รวมทั้งไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้การจัดหาพัสดุของหน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติตามหลักมาตรา 65 ได้ และจากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ถูกบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน

3.2 การประเมินผลผู้ประกอบการ และการใช้ผลการประเมินผู้ประกอบการเป็นเกณฑ์อื่นพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคา (มาตรา 106) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคัดเลือกผู้ยื่นข้อเสนอโดยการนำผลประเมินการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ แต่ในทางปฏิบัติประสบปัญหาที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังไม่ทราบแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนว่า ควรต้องดำเนินการอย่างไร จึงถูกต้องและเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เป็นผลให้หน่วยงานของรัฐ ไม่กล้าใช้ดุลพินิจในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ และไม่สามารถนำเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการมาใช้ในการพิจารณาคัดเลือกผู้ยื่นข้อเสนอได้ เนื่องจากยังไม่มีระเบียบหรือหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติกำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นข้อกำหนดที่ดี ที่จะช่วยให้หน่วยงานของรัฐมีกลไกตรวจสอบความพร้อม ความสามารถของผู้ยื่นข้อเสนอ ก่อนที่จะเข้าร่วมเป็นคู่สัญญา เป็นผลให้หน่วยงานของรัฐได้รับคู่สัญญาที่ดี มีความรับผิดชอบ และดำเนินงานตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างไม่ล่าช้า และไม่เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารสัญญาที่เกิดจากตัวผู้รับจ้าง เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ตามหลักการบริหารงานราชการของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 อีกทั้งสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และจากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ถูกบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน

3.3 การใช้สิทธิอุทธรณ์การจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อถ่วงถ่วงหรือประวิงเวลาการจัดซื้อจัดจ้างให้ล่าช้ากว่าปกติ จึงเกิดปริมาณเรื่องอุทธรณ์การจัดซื้อจัดจ้างเป็นจำนวนมาก มีความล่าช้าในขั้นตอนการจัดทำสัญญา ซึ่งสืบเนื่องมาจากกำหนดเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในการใช้สิทธิน้อยเกินไป ผู้มีสิทธิสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ง่ายเกินไป เมื่อพิจารณาเทียบกับหลักกฎหมายต้นแบบ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการแล้วพบว่า ไม่มีการกำหนดให้มีกระบวนการอุทธรณ์ และจากข้อมูลรายงานผลโครงการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ : กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย พบว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ถูกบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรกำหนดระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบเอกสารและแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน (Guideline) เกี่ยวกับการจัดทำร่างขอบเขตงาน รายละเอียด คุณสมบัติเฉพาะหรือแบบรูปรายการ เพื่อทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่สามารถทำงานได้ง่ายและถูกต้องมากขึ้น เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในขั้นตอนดังกล่าว อันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และสามารถใช้กฎหมายได้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

2. ควรปรับแก้ไขระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ข้อ 55 ใหม่ โดยกำหนดว่า “จัดพิมพ์ใบเสนอราคาและเอกสารเสนอราคา ผู้ยื่นข้อเสนอ ทูลรายออกจากระบบฯ และลงลายมือชื่อไว้ในเอกสารใบเสนอราคาและใบสรุปจำนวนแผ่นสำหรับเอกสารประกอบการพิจารณาของผู้ยื่นข้อเสนอทุกรายหลังจากการตรวจสอบเอกสารดังกล่าวถูกต้องครบถ้วนแล้ว” เพื่อสร้างกระบวนการที่มีความรวดเร็ว คล่องตัว และลดขั้นตอนการทำงานที่เกินความจำเป็นออกไป อันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และสามารถใช้กฎหมายได้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนด

3. ควรปรับแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 11 ว่า “หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการจัดทำและประกาศเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วันนับแต่ต้นปีงบประมาณหรือเมื่อได้รับความเห็นชอบงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง ยกเว้นการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณระหว่างปี” ซึ่งจะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่กำหนดช่วงเวลาที่น่านอน ให้ทุกหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการจัดทำและเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้างให้เรียบร้อยภายในหนึ่งเดือน เป็นผลให้ภาคเอกชน ภาคประชาชนและหน่วยงานตรวจสอบ ได้รับทราบข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐล่วงหน้า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม อันเป็นการสร้างกลไกให้เกิดกระบวนการจัดหาพัสดุที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

4. ควรแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 181 – 183 ให้มีความชัดเจน โดยกำหนดเพิ่มเติมต่อท้ายข้อกำหนดแต่ละข้อว่า “โดยให้คณะกรรมการตรวจรับจัดทำหนังสือที่เกี่ยวข้องเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อขอความเห็นชอบและลงนาม แจกคู่สัญญาต่อไป” เพื่อทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่สามารถทำงานได้ง่ายและถูกต้องมากขึ้น เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในขั้นตอนดังกล่าว อันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และสามารถใช้กฎหมายได้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนด

5. ควรปรับแก้ไขมาตรา 9 และมาตรา 56 (1) (ง) ให้สอดคล้องกัน คือ โดยแก้ไขมาตรา 9 บัญญัติว่า “การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐคำนึงถึงคุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และห้ามมิให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ เว้นแต่พัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างตามวัตถุประสงค์นั้นมียี่ห้อเดียวหรือจะต้องใช้ชื่อหรือชื่อของยี่ห้อใดหรือเป็นพัสดุที่โดยลักษณะของการใช้งาน หรือมีข้อกำหนดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุยี่ห้อเป็นการเฉพาะ ก็ให้ระบุยี่ห้อนั้นได้” เพื่อทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่สามารถทำงานได้ง่ายและถูกต้องมากขึ้น เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในขั้นตอนดังกล่าว อันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และสามารถใช้กฎหมายได้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนด

6. ควรเพิ่มข้อกำหนดระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ สำหรับการเข้าเป็นการเฉพาะ และกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและสามารถทำงานได้ง่ายและถูกต้องมากขึ้น เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในขั้นตอนดังกล่าว อันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และสามารถใช้กฎหมายได้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนด

7. ควรมีการกำหนดระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เกี่ยวกับกรณีการเลือกใช้เกณฑ์อื่นขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดขั้นตอนและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกใช้เกณฑ์อื่นที่เหมาะสมแต่ละประเภทการจัดซื้อจัดจ้าง พร้อมทั้งกำหนดเกี่ยวกับเอกสารหรือหลักฐานที่ใช้ประกอบการพิจารณาแต่ละเกณฑ์อื่น เพื่อหน่วยงานของรัฐสามารถนำแนวทางไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (Guideline) เพื่อลดความผิดพลาดในการใช้ดุลพินิจ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ที่ไม่เหมาะสม เมื่อผู้ปฏิบัติหน้าที่สามารถทำงานได้ง่ายและถูกต้องมากขึ้น เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในขั้นตอนดังกล่าว อันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และสามารถใช้กฎหมายได้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนด

8. ควรมีการกำหนดระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเกี่ยวกับประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำแนวทางไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ลดความผิดพลาดในการใช้ดุลพินิจที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งลดปัญหาในการตีความจากผู้ที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายหลัง และเกิดกลไกในการกลั่นกรองคู่สัญญาเบื้องต้นแก่หน่วยงานของรัฐ อันเป็นผลให้หน่วยงานของรัฐได้รับคู่สัญญาที่ดี มีความรับผิดชอบสามารถดำเนินงานตามสัญญาได้ภายในกำหนด ส่งผลให้ไม่เกิดความล่าช้าในการบริหารสัญญาการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นผลให้มีประสิทธิภาพในการจัดซื้อจัดจ้างและสามารถใช้กฎหมายได้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนด

9. ควรมีการกำหนดระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพิ่มเติม โดยกำหนดกำหนดเงื่อนไขกรณีที่ไม่สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ โดยพิจารณาเหตุจากความไม่เหมาะสมและไม่สมควร และควรกำหนดหลักเกณฑ์อัตราค่าธรรมเนียมในการยื่นเรื่องอุทธรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อจำกัดในการใช้สิทธิอุทธรณ์ที่เกินแก่เหตุอันควร เมื่อเกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานในขั้นตอนดังกล่าว อันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และสามารถใช้กฎหมายได้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนด

เอกสารอ้างอิง

กรมบัญชีกลาง. (ม.ป.ท.). คำแปลกฎหมายต้นแบบของ UNCITRAL ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้างและบริการ พร้อมคำแนะนำในการออกกฎหมาย.

กรมชลประทาน.ความเป็นมาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ การจัดซื้อจัดจ้าง : บทเรียนออนไลน์การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ สำหรับหน่วยงานภายในสังกัดกรมชลประทาน. 11 มีนาคม 2564. จาก

<http://supply.rid.go.th/e-learning/index.php/23-2018-07-14-03-45-00>.

ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. สถิติการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. 25 เมษายน 2564. สืบค้นมาจาก

http://www.gprocurement.go.th/new_index.html.

ภวัฑฒน์ บัณฑิตกุล. (ม.ป.ท.). โครงการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ชาวกรมบัญชีกลาง : การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ.

.สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณ์ (Final Report) ที่ปรึกษาโครงการ ศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ กรณีการบริหารงานพัสดุภาครัฐของประเทศไทย. 13 พฤษภาคม 2564

จาก <http://web.krisdika.go.th/data/news/news13361>.

ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. 11 พฤษภาคม 2564.

สืบค้นมาจาก http://www.gprocurement.go.th/new_index.html.

ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560.

11 พฤษภาคม 2564. สืบค้นมาจาก http://www.gprocurement.go.th/new_index.html.